
a zentai szám elé

VICEI KÁROLY

A *Híd* jelen számának olvasói ezúttal csaknem kizárólag zentai szerzők munkáival találkozhatnak a folyóiratban. Továbbá a munkatárs-együttesben szerepelnek azok a szép- és közírók is, akik innen, Zentáról, származtak el, vagy életüknek és alkotótevékenységüknek egy-egy szakaszával kötődnek városunkhoz.

Lehet-e szó „regionális”, „zentai” irodalomról? Semmi esetre sem, ilyen a múltban sem volt, s nem is kell.

Talán légkörével, alkotásra serkentő, külső tényezőivel jelent iskolát Zenta, az itt induló művészeknek? Senki sem hiszi: sem a buzdító körülményeket, sem az iskolát.

Ezek után azt sem szabad válasz nélkül hagyni, hogy véletlenszerű volt-e a folyóirat terét a szóban forgó írónak szentelni. Aligha volt az.

A Tisza-vidéknek ebben a központjában még sohasem élt ekkora számú író és művészember, mint most, s éppen mert ki tudnak lépni a regionalizmus szűk horizontja mögül, s mert a „nádtetős” vidéki kultúra paradox taglóütései ellenére is igazi művészeti élet folyik errefelé, e mozgolódás méltán vonja magára a figyelmet.

Önálló kötete csak alig néhányuknak van, noha — bár viszonylag fiatalok (20—40 év közöttiek) — java részük már nem számít kezdőnek. Ezzel kapcsolatban nem szabad csupán áldatlan kiadópolitikát emlegetni, hanem hivatkozni kell a meglehetősen gyér irodalmi termésre. Ezt a problémát viszont — a vidéken élő alkotók írói mentalitását és termékenységét elemezendő — a jövőben érdemes lenne művészetpszichológiai és alkotásszociológiai szemszögből is megvizsgálni. Ezúttal csak azt szögeznénk le, hogy városunkban nincs egyetlen folyamatosan alkotó író sem. (Kivételek Varga Zoltán, aki nemrég vált zentai lakossá.)

Jóformán csak a földrajzi együvé tartozás sorolta egymás mellé a szerzőket. Hogy mégsem látjuk itt minden zentai író nevét, az nem a szerkesztésnek róható fel. Azt pedig ne is tételezze fel senki, hogy elzárkózással, különállással rekesztette ki magát bárki is ebből a számból.

Az összkép egyszerűen csak azért nem sikerülhetett maradéktalanul teljesre, mert néhányan elmulasztották leadni kéziratukat, vagy éppen-séggel nem is írnak mostanában.

A folyóiratnak a pillanatnyi „termést” regisztráló módszerétől egy-két helyütt eltértünk az antologikus szerkesztési koncepció irányába, amikor is a versek és a kispróza esetében felvettünk olyan régebben keletkezett (s esetleg már a napi- ill. hetilapokban leközölt) darabokat is, melyeknek itt ciklust, azaz nagyobb egységet kiegészítő szerepük van.

A Zentán működő írók és művészek eredményei még nem annyira szembeötlők, hogy elégedettséggel tekinthetnénk rájuk. Pozitívan csoportosulások szembenállásaiban, esztétikai nézetkülönbségek összecsapásaiból még nem születtek meg a „csúcsokat verdeső” alkotások. Ugyanis eddig egy táborban volt valamennyi — ígéretes vagy kevésbé ígéretes tehetségű — zentai író. A differenciálódás ezekben a pillanatokban veszi kezdetét. Ezt tapasztalhatják a figyelmes olvasók és kritikusok is.